

“Тасдиқ мекунам”

Ректори МДТ “Донишгоҳи
давлатии Хучанд ба номи
академик Бобоҷон Ғафуров”
профессор Усмонзода А.И.

« 30 » 06 соли 2023

ХУЛОСАИ

кафедраи идоракунии иқтисодиёт ва маркетинги МДТ-и “Донишгоҳи
давлатии Хучанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров”

Диссертатсияи Абдуллоев Акмал Абдуҷаборович дар мавзуи
“Воситаҳои инструменталии муайян намудани самаранокии амнияти
иттилоотӣ дар таълими фосилавӣ” барои дарёфти дараҷаи илмии
доктори фалсафа (PhD) - доктор аз рӯи ихтисоси 6D050600 - Иқтисодиёт
(6D050605 - Методҳои математикӣ ва афзорӣ (инструменталӣ) дар
иқтисодиёт) дар кафедраи идоракунии иқтисодиёт ва маркетинги МДТ-и
“Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров”
ичро гардидааст.

Абдуллоев Акмал Абдуҷаборович 4-уми июни соли 1988-ум дар
шаҳри Душанбе таваллуд шуда, шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон
мебошад.

Соли 1995-ум ба синфи якуми мактаб-гимназияи №24 дар шаҳри
Хучанд рафта, соли 2005-ум муассисаи мазкурро бо баҳои хубу аъло хатм
намудааст. Пас аз хатми мактаби миёна соли 2005-ум ба факултети
кибернетикаи «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобоҷон
Ғафуров» дохил шуда, онро соли 2010-ум аз рӯи ихтисоси “Системаи
автоматикунонидашудаи коркарди ахбор ва идоракунии – муҳандис-
иқтисодчӣ” хатм кардааст. Соли 2016-ум ба курси якуми магистратураи
«Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров» аз
рӯи ихтисоси “Системаи компютерӣ ва Интернет технология” дохил
шуда, соли 2018-ум онро хатм намудааст. Соли 2022-юм докторантураи
донишгоҳи номбурдаро бомувоффақият хатм намудааст.

Фаолияти илмӣ-педагогии худро соли 2023-юм ба ҳайси ассистенти
кафедраи технологияҳои иттилоотӣ дар иқтисодиёти МДТ-и
«Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров» оғоз
намудааст.

Диссертатсияи Абдуллоев Акмал Абдучаборович дар мавзуи “Воситаҳои инструменталии муайян намудани самаранокии амнияти иттилоотӣ дар таълими фосолавӣ” дар ҷаласаи Шурои олимони МДТ-и “Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров” бо қарори №4 аз санаи 29-уми ноябри соли 2018-ум тасдиқ гардидааст.

Роҳбари илмии Абдуллоев Акмал Абдучаборович доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор Ҷурабоев Ғафурҷон махсуб меёбад.

Дар натиҷаи муҳокимаи диссертатсияи Абдуллоев Акмал Абдучаборович дар мавзуи “Воситаҳои– инструменталии муайян намудани самаранокии амнияти иттилоотӣ дар таълими фосолавӣ” барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD) - доктор аз рӯи ихтисоси 6D050600 - Иқтисодиёт (6D050605 - Методҳои математикӣ ва афзорӣ (инструменталӣ) дар иқтисодиёт) хулосаҳои зерин қабул карда шуд:

1. Баҳодиҳии мубрамияти мавзуи тадқиқот. Дар соҳаи маориф ҷорӣ намудани технологияи муосири компютерӣ ва воситаҳои алоқа худ талаботи замон мебошад. Ҳамаи кишварҳои пешрафта барномаҳои марбут ба рушди низоми маорифро бо истифода аз технологияҳои муосир амалӣ мекунанд. Сарфи назар аз шумораи зиёди шаклҳо ва намудҳо, тафовути методология онҳо зери унвони умумии таҳсилоти фосолавӣ муттаҳид шудаанд. Ин тарзи таҳсил имкон медиҳад, ки бо нигоҳ доштани сифати таълим хароҷоти зиёдати барои як донишҷӯ то 2-3 баробар кам карда шавад ва шахс аз истехсолот ҷудо нагардида, бо тариқи интернет соҳиби дониш ва ихтисоси зарурӣ гардад.

Таваҷҷуҳи бештар дар тадқиқоти докторант ба омӯзиши амнияти захираҳои иттилоотии таҳсилоти фосолавӣ дода шудааст. Муаммоҳои зикргардида аҳамияти бузурги илмиву амалиро доро мебошад. Мушкилоти воқеии ҳифзи курсҳои таълимии таҳиякардаи муаллифон, моликияти зеҳнӣ, тасдиқи ваколати муштариӣ дурдаст, таъмини ҷаъолияти назорати дониши донишҷӯён ва вучуди амсоли инҳо. Бояд гуфт, ки ихроҷи иттилоот ба муассисаҳои таълимӣ, муаллифони курсҳои омӯзишӣ зарари калон мерасонад. Он бо талафоти эътимоднокии назорат ва баҳисобгирӣ, муайян кардани дониши донишҷӯён таҳдид мекунад. Дар системаи таълими фосолавӣ амнияти иттилоот омилӣ бунёдии мавҷудият ва рушди он буда, ба бисёр ҷанбаҳои ҷаъолият таъсир мерасонад.

2. Саҳми шахсии муаллиф дар раванди тадқиқот. Муаллиф дар коркард ва татбиқи амсиласозии иқтисодӣ ва математикӣ дар соҳаи арзёбии самаранокии иқтисодии амнияти иттилоотии низоми таҳсилоти

фосилавӣ дар шароити гузариш ба иқтисоди рақамӣ сахми муайян гузоштааст. Ҳангоми коркарди амсила барои арзёбии амнияти захираҳои иттилоотии низоми таҳсилоти фосилавӣ (НТФ) докторант дар тадқиқоти худ баҳодиҳии амнияти иттилоотиро дар ҳамбастагӣ аз объекти амнияти иттилоотӣ ва шумораи истифодабарандагон ба инобат гирифтааст.

3. Дурустии натиҷаҳои илмӣ ва хулосаҳои асосӣ. Эътимоднокии муқаррароти натиҷаҳои илмии тадқиқоти диссертатсионӣ, хулосаҳо ва натиҷаҳои амалӣ, тавсияҳо бо асосноккунӣ, таҳлил ва истифодаи моделҳои эконометрикии коркардшуда дар таъмини амнияти иттилоотӣ, ҳифзи иттилоот дар низоми таҳсилоти фосилавӣ дар мисоли МДТ-и «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров» тасдиқ карда шудааст.

4. Навгонии илмии тадқиқот. Навоварии илмии тадқиқоти гузаронидашуда дар таҳия ва асосноккунии воситаҳои инструменталӣ ва алгоритми баҳодиҳии самаранокии ҳифзи иттилоот дар низоми таҳсилоти фосилавӣ мебошад. Натиҷаҳои тадқиқоти докторант навоварии илмии зеринро доро мебошанд:

- таснифи равишҳо ва татбиқи системаҳои таълими фосилавӣ, низоми амнияти иттилоотӣ. Ба таъмини амнияти низоми таҳсилоти фосилавӣ дахлдор номгӯи асосии мушкilotҳои мавҷуда, ҷамъбаст ва ба тартиб оварда шудааст. Дар натиҷаи таҳлили ҷойдошта равишҳои таҳияи системаҳои амнияти иттилоотӣ нуқсонҳо ва афзалиятҳои онҳо, хусусият ва ҷой доштани дурнамои рушди онҳо ошкор ва ҳадафу вазифаҳои системаҳои идоракунии бехатарӣ муайян карда шудааст;

- таҳияи воситаҳои инструменталӣ ва амсилаи арзёбии самаранокии иқтисодии системаи амнияти иттилоотии (САИ). Арзёбии маҷмуи талафоти эҳтимолии иқтисодро, дар сурати татбиқи таҳдидҳо, модели коркардшуда таъмин менамояд;

- таҳияи системаи нишондиҳандаҳо ва алгоритмҳои муайян намудани самаранокии таълим ва самаранокии иқтисодии фаъолияти НТФ, амнияти иттилоотии НТФ. Нишондиҳандаҳои самаранокӣ ба ду гурӯҳ тақсим шудаанд: самаранокии таълими таҳсилоти фосилавӣ дар натиҷаи гузариш аз шакли анъанавии таълим ба НТФ ва самаранокӣ дар натиҷаи ҷорӣ кардани системаи бехатарии иттилоотии НТФ;

- таҳияи амсилаи эконометрикӣ барои арзёбии амнияти захираҳои иттилоотии НТФ ва НТФ бо САИ тавассути арзёбии эҳтимолии таҳдид. Амалигардонии усулҳои пешниҳодшудаи ҳифз ва арзёбии эҳтимолияти

амнияти иттилоотро дар шабакаи компютери корпоративӣ, афзалиятҳо ва эътимоднокии онҳоро нишон додааст;

- татбиқи воситаҳои инструменталӣ ва алгоритми баҳодиҳии самаранокии иқтисодии системаи амнияти иттилоотии НТФ. Таъсири системаи таҳсилоти фосилави МДТ-и «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Б. Гафуров» дар ин асос, ки усулҳои таълим, таминоти барномавӣ ва системаи идоракуниро дар бар мегирад, бо инфрасохтори хуби шабака ва системаи амнияти иттилоотии дақиқ фаъолият дорад;

- исбот шудааст, ки амнияти объектҳои гуногуни НТФ бидуни воситаҳои амнияти иттилоотӣ ва тавассути амнияти иттилоотӣ аз шумораи истифодабарандагон вобаста аст.

5. Мақсад ва вазифаи тадқиқот. Мақсади тадқиқоти диссертсионӣ таҳия ва татбиқи воситаҳои инструментали ва алгоритмӣ барои арзёбии эконометрикии самаранокии амнияти иттилоот дар системаи таҳсилоти фосилавӣ иборат мебошад. Мутобиқи ҳадафи омӯзиши диссертатсия муаллиф ҳалли вазифаҳои асосии зеринро гузоштааст:

1. Баррасӣ ва таҳлили вижаҳои ташкил ва татбиқи системаҳои мавҷудаи таҳсилоти фосилавӣ, ҳолати кунунӣ ва равишҳои мавҷудаи бунёди системаҳои амнияти иттилоотӣ;

2. Омӯзиши таҳдидҳо ба амнияти иттилоотии НТФ ва арзёбии талафоти эҳтимолии иқтисодӣ ҳангоми татбиқи онҳо;

3. Муайянсозӣ ва асосноккунии системаи нишондиҳандаҳои умумӣ ва махсуси иқтисодӣ барои арзёбии самаранокии иқтисодии НТФ, татбиқи амалии САИ;

4. Таҳияи методологияи концептуалии арзёбии самаранокии иқтисодии САИ ва таъмини ҳифзи иттилооти он;

5. Амалисозии арзёбии самаранокии иқтисодии САИ, фаъолияти САИ;

6. Омӯзиши арзёбии бехатарии воситаҳои гуногуни НТФ бо САИ ва низоми анъанавӣ вобаста ба шумораи истифодабарандагон;

7. Тадбиқи амалии амсилаю воситаҳои таҳияшуда дар арзёбии иқтисодии самаранокии амнияти иттилоотии НТФ комплекси таълимӣ.

6. Аҳамияти назариявӣ ва амалии диссертатсия. Аҳамияти назариявии тадқиқот дар рушди минбаъдаи назарияи амсиласозии иқтисодӣ ва математикӣ дар соҳаи арзёбии самаранокии иқтисодии системаи амнияти иттилоотии НТФ ва САИ, коркарди моделу алгоритмҳои арзёбӣ дар шароити иқтисоди рақамӣ, истифодаи арзёбии эҳтимолии таҳдид дар ташаккули шабакаи компютери корпоративӣ зоҳир мешавад. Аҳамияти амалии тадқиқоти диссертатсионӣ иборат аз

имконияти истифодаи методология ва алгоритмҳои арзёбии самаранокии амнияти иттилоотии НТФ-и тавассути нишондиҳандаҳои самаранокии таълимӣ, ки баланд бардоштани сифати таълим ва афзоиши ҳаҷми шунавандагонро дар муассисаҳои таълимӣ ба назар мегиранд.

Хулосаҳо ва натиҷаҳои тадқиқот барои истифода дар донишгоҳҳо, коллеҷҳо ва дигар муассисаҳои таълимӣ нигаронида шудаанд. Натиҷаи тадқиқот имкон медиҳанд, ки равандро ва натиҷаҳои фаъолияти системаҳои таҳсилоти фосилавии онҳо такмил ва арзёбӣ гардад.

Усулҳо ва алгоритмҳои арзёбии самаранокии системаи таъмини амнияти иттилооти аҳамияти мустақили амалӣ доранд, ки мувофиқати системаро ба ҳадафи он таъмин менамояд.

Маводҳо барои арзёбии самаранокии НТФ бо истифода аз нишондиҳандаҳои самаранокии таълим бо дарназардошти беҳбуди сифати таълим ва афзоиши ҳаҷми омода намудани мутахассисон метавонанд дар раванди таълимии донишгоҳҳо ҳангоми тайёр кардани бакалаврҳо, мутахассисон истифода шаванд.

7. Мутобиқати диссертатсия бо шиносномаи ихтисоси илмӣ:

Натиҷаҳои тадқиқот ба бандҳои зерини шиносномаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯи ихтисоси 6D050600 - Иқтисодиёт (6D050605 - Методҳои математикӣ ва афзорӣ (инструменталӣ) дар иқтисодиёт) мувофиқат мекунанд: 1.10. Таҳия ва рушди методҳо ва моделҳои математикии идоракунии хавфи иттилоотӣ; 2.11. Рушди методҳои иқтисодии таъмини бехатарии иттилоотӣ дар ситемаҳои иҷтимоӣ-иқтисодӣ.

А) мақолаҳои илмие, ки дар маҷаллаҳои тақризшаванда ва тавсиянамудаи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷой шудаанд:

[1-М] Абдуллаев А.А. Алгоритмы определения показателей эффективности дистанционного образования. [Матн] / А.Абдуллаев, М.Саидов // Номаи донишгоҳ. Силсилаи илмҳои табиатшиносӣ ва иқтисодӣ. Хуҷанд. – 2021 №4 (59) – С.163-166. ISSN 2077-4974.

[2-М] Абдуллаев А.А. Оптимизация вложений в систему информационной безопасности. [Матн] / А.Абдуллаев, М.Саидов // Номаи донишгоҳ. Силсилаи илмҳои табиатшиносӣ ва иқтисодӣ. Хуҷанд. – 2021 №4 (59) – С.163-166. ISSN 2077-4974.

[3-М] Абдуллаев А.А. Самаранокии амнияти иттилоотӣ дар низоми таълими фосилавӣ. [Матн] /А.А.Абдуллаев// Номаи донишгоҳ. Силсилаи илмҳои табиатшиносӣ ва иқтисодӣ. Хуҷанд. – 2022 №2 (61) – С.185-188. ISSN 2077-4974.

[4-М] Абдуллаев А.А. Моделҳо ва технологияҳои иттилоотии таҳсилоти фосилавӣ. [Матн] / Ғ.Ҷурабобов, А.А.Абдуллаев // Иқтисодиёти Тоҷикистон. 2022 №3 С.79-84. ISSN 2310-3957.

[5-М] Абдуллаев А.А. Таъмини амнияти иттилоотӣ дар шабакаи корпоративӣ. [Матн] / А. А.Абдуллаев // Номаи донишгоҳ. Силсилаи илмҳои табиатшиносӣ ва иқтисодӣ. Хучанд. – 2023 №2 (65) – С.111-115. ISSN 2077-4974.

Б) мақолаҳои дар дигар маҷаллаҳо ва маҷмӯаҳо ба нашррасида:

[6-М] Абдуллаев А.А. Защита учебных мультимедийных материалов в системе дистанционного образования. [Текст] / А.А.Абдуллаев // Сборник статей Международной научно-практической конференции «Передовое развитие современной науки: опыт, проблемы, прогнозы. Петрозаводск: МЦНП «Новая наука», 2020.С.28-34.

[7-М] Абдуллаев А.А. Ҳифзи амалиётҳои баҳогузори ба донишандузии донишҷӯён дар низомии таҳсилоти фосилавӣ. [Матн] / А.А.Абдуллаев // Маводи конференсияи илмӣ-амалии Ҷумҳуриявӣ таҳти унвони “Таҳсилоти фосилавӣ:воқеият ва дурнамо”. Хучанд–3 майи 2022. С.37-41.

[8-М] Абдуллаев А.А. Инкишофи воситаҳои таълими фосилавӣ. [Матн] /А.А.Абдуллаев // Маводи конфронси илмӣ-амалии байналмилалӣ бахшида ба 80-солагии Арбоби илм ва техникаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор Уроқов Д.У. дар мавзӯи «Иқтисодиёт, молия, ҳисобгирӣ, таҳлил ва аудит: афзалиятҳои рушди стратегӣ дар шароити иқтисодиёти рақамӣ» (21-23 юми майи соли 2022). С. 18-22.

[9-М] Абдуллаев А.А. Амнияти контентии низомии таҳсилоти фосилавӣ. [Матн] /А.А.Абдуллаев //Маводи конференсияи илмӣ-амалии байналмилалӣ дар мавзӯи “Муаммоҳои муосири илмҳои дақиқ дар омода намудани мутахассисони баландихтисоси соҳаи кӯҳию металлургии кишвар”. Донишкадаи кӯҳию металлургии Тоҷикистон. 11 март соли 2023.

Қарор карда шуд:

1. Диссертатсия таҳқиқоти мантиқан анҷомёфта буда, ягонагии дохилӣ дошта, аз тарафи муаллиф мустақилона навишта шуда, дорои натиҷаҳо ва нуктаҳои нави илмӣ барои ҳимояи кушод пешниҳодшаванда мебошад, ки дар он саҳми шахсии муаллифи диссертатсия ба назар мерасад.

2. Диссертатсияи Абдуллоев Акмал Абдуҷаборович дар мавзӯи “Воситаҳои инструменталии муайян намудани самаранокии амнияти иттилоотӣ дар таълими фосилавӣ” барои дарёфти дараҷаи илмӣ

доктори фалсафа (PhD) - доктор аз рӯи ихтисоси 6D050600 - Иқтисодиёт (6D050605 - Методҳои математикӣ ва афзорӣ (инструменталӣ) дар иқтисодиёт) ҷавобгӯ ба талаботи муқарраргардида арзёбӣ мегардад ва ба ҳимоя пешниҳод карда мешавад.

Хулоса дар маҷлиси ғайринавбатии васеи кафедраи идоракунии иқтисодиёт ва маркетинги МДТ-и “Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобочон Ғафуров” аз 29-уми июни соли 2023-юм протоколи №1 қабул гардидааст.

Ҳангоми овоздиҳӣ ба масъалаи мазкур 12 нафар иштирок доштанд. Натиҷаҳои овоздиҳии кушода чунин аст:

Тарафдор – 12 нафар

Муқобил – нест

Бетараф – нест

Раиси маҷлис, мудири кафедраи идоракунии иқтисодиёт ва маркетинги МДТ-и “Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобочон Ғафуров”,
н.и.и., дотсент

Сатторова М.Р.

Котиби маҷлис,
сармуаллими кафедраи идоракунии иқтисодиёт ва маркетинги МДТ-и “Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобочон Ғафуров”

Хотамов А.Р.

Имзоҳои Сатторова М.Р. ва Хотамов А.Р.-ро тасдиқ менамоям.
Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси МДТ “Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобочон Ғафуров”
Суроға:

Наврӯзов Э.М.

735700 Ҷумҳурии Тоҷикистон,
вилояти Суғд, шаҳри Хуҷанд,
гузаргоҳи Мавлонбеков 1,
телефон: (+992 3422) 6-52-73,
Факс: (+992 3422) 6-75-18.
e-mail: hgu-rector@hgu.tj

30.06.2023